

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 10. (D. u.) Službeno se javlja: Tansko bojište: Mestimice živahnija talijanska iznenađujuća delatnost. — P. i. v. bojište: Na Skum- u se je izjavio pokušaj prekoračenja talijanskih snaga u severozapadnom i severno od skovca razviše se bojevi. Za našim linijama uništeni su srpske i crnogorske čete. — Zapadno bojište: Severno od Verduna, kod Beaumonta, zabilježeni naši lovci, zajedno sa renskim pukovnijama bezopasno teške juriše. — Poglavlja generalnog zbora.

Nemački.

Berlin, 10. (D. u.) Iz velikog se glavnog štampa službeno javlja: Zapadno bojište: Na bojištu odju Cambraiom i St. Quentinom povukosmo se u stražnje položaje. Cambrai smo ispraznili. Uspjeh, oklopnim vozovima poduzetim protunavalama, koje su nas na večer 8. oktobra do jugoistočno od Cambraia dovele natrag u posed Seranvillersa i v. na na obim stranama Ernesa, u prvom su redu avarske i renške pukovnije, kao i četo nemačke avarske divizije, bitno olakšale oslobodjenje od neprijatelja. Tekom jučerašnjeg dana sledio je neprijatelj na obim stranama rimske ceste u pravcu na Cateau sa jačim silama. Naše prednje čete od- se konjanicu, koja je tu nastupila zajedno sa oklopnim vozovima. Boreći se korak po korak, po- koje se iste pred jačim pešadijskim navalama u koje nove linije. Na večer je neprijatelj stajao točno od linije Bertry—Busigny—Bohain. U Cham- agnei suzbite su neprijateljske navala na obim stranama St. Etiennea. Među Argonama i kosom rnes predjoše Amerikanci, na istočnom bregu koje zajedno sa Francuzima, ponovno na jedin- vene navale. Na rubu Argona izjaloviše se ove uz eške gubitke po neprijatelja. Cornay, u koji je ne- rijatelj provalio, bio je opeta osvojen. Glavni darac navala, poduzetih među Aireom i Mozom, io je upuren na Sommerance i Romagnes. Posle ojeva punih promena, ostale oba mesta u našim ukama. Neprijatelj, koji je provalio preko Ro- agnessa i zapadno do Cuneja, badenske su pu- ovnije opeta bacile natrag. Na istočnom bregu koje suzbismo neprijatelja kod i istočno Sivrya te eta osvojismo Sivry, koji je privremeno bio iz- ubljen. Severozapadno i severno od Beaumonta izjalovio se neprijatelj sunak pred linijama austro- garskih lovaca i renskih pukovnija. — Ludendorff.

Položaj na ratištima.

Feldmaršal Haig javlja od 9. oktobra: Istočno od Sequeharta i u smeru na Bohain i Maretz po- čeli smo jučer daljnje uspehe. Naše su čete do- rle do zapadnog ruba Wallincourta te su osvo- je Forenville. Jutros u 5 sati i 20 časaka obno- li samo navalu na čitavoj fronti. Prvi izveštaji o- taju, da smo b. z. napredovali na čitavoj fronti. Severno od Cambraia osvojili smo Rumailles te znuđili prelaz preko Selde. Naše su čete prodrie Cambrai. Broj zarobljenih, dopremljenih od nas, dilazi 8000. Zaplenili smo mnogo topova.

Pitanje mira.

London, 9. O utisku mirovne ponude sre- dišnjih vlasti javlja Reuter izvadak iz španjolske stampe. Prema tome piše „El Liberal“: Na zapad- noj je fronti pokopan častohlepni despotizam za- vek, ma bila sudbina primirja ova ili ona. Sva- tako će mir doći doskora. Pobjeda naroda, koji su protivnici militarizma, velik je korak, da se učvrsti savez naroda. „El Pais“ piše: Demokracija je po- četila a u buduće biće ljudi građani i ne robovi.

Budimpešta, 9. (D. u.) „Az Est“ javlja iz Berlina, da zahtev, neka se isprazne zaposednuta područja, neće biti zapreka za daljnja mirovna pre- govaranja. Bez preteranog se optimizma može ka- zati, da postoje najbolji izgledi za mir.

Gradac, 10. „Tagespost“ piše o zahtevu zapadnih vlasti, da se pre mora izprazniti zapo- sednuta područja a tek onda, da se može prego- varati o primirju, među ostalim: K vladama sre- dišnjih vlasti pristupa sudbonosno pitanje. Moraće odlučiti, koja odluka odgovara više njihovim inte- resima. Moraće se saslušati vojničke vodje ali još više odgovorne političare, koji poznavaju naše unu- taranje fronte i koji mogu prosuditi, u koliko su tu dani preduveti, da se ispune Wilsonovi zahtevi. Peška je odgovornost, koja pristupa politici sre- dišnjih vlasti, i goleme su mere, kojima se danas odmerava sudbinu. Beskrajne će reke krvi još pro- teći, ako traje još rat; beskrajno se dobroga može

učiniti, ako se njemu čini kraj. Sudbina dugih go- dina i mnogih pokolenja zavisi o tom rešenju.

Berlin, 10. (D. u.) Većanja odlučujućih kru- gova o odgovoru na Wilsonovu notu, koja su za- počela u prisutnosti generalkvartirmajstora Luden- dorffa, nastavila se danas. Izgleda, piše „Vossische Zeitung“, da će rezultat ovih većanja biti odgovor na predsednika, koji će omogusiti uspešno nastavl- janje mirovnog koraka. Čini se, da je veće držav- nih tajnika stajalo na stanovištu, da će pojedina zaposednuća i ispražnjenja biti predmetom utana- čenja kod pregovaranja za primirje. Prema „Lokal- anzeigeru“ postoji u vlade želja, da požuri čim više korake, koji se imadu poduzeti. Radi toga mora ono, što se ima kazati, biti čim jasnije iz- raženo, da se time odgovor i protuodgovor dove- du bez stranputica k cilju.

Ženeva, 9. (D. u.) „Agence Havas“ javlja: U 5 sati poslepodne pojavi se Clemenceau rados- nim licem u kuloarima. Sa sviju strana propitivali se ljudi o položaju. „Sve ide dobro“, kazao je mi- nistar predsednik. Amerikanci upotrebljavaju veoma snažno lake, katkada i pre vratolomno, ali uvek sa sjajnim uspehom. Operacije razvijaju se dano- mice izvrsno. To je jedini odgovor, koji zaslužuju Nemci. — „Agence Havas“ širi za tim sledeće sa- općenje: Odgovor predsednika Wilsona prima se u komori veoma povoljno. Svi zastupnici, bez raz- like stranke, priznaju, da sadržaj odrazuje na divan način osećaje francuskog naroda, koji, kao što i Wilson, ne želi produženje rata, ali traži jamstva za sadašnjost i zaloge budućnost. Ako vodeći mu- ževi u Nemačkoj neće da slušaju na ove reči, najće odgovornost za trajanje rata i njegove dal- nje posledice.

* Finski kralj izabran. Helsingfors, 10. (D. u.) U tajnoj je sednici bio danas po § 38 ustava od godine 1772 (I) izabran princ Friedrich Karl Hes- sendski finski kraljem. Bio je izabran poklikom. Agrarci i majobrojni republikanci demonstrirali su protiv izboru time, što se nisu digli sa sedalica.

* Rajhetag biće polag mišljenja parlamentar- nih krugova sazvan iduće sedmice.

* Proglas repentskog veća u Varšavi. „Berli- ner Tagblatt“ piše: Proglas poljskog repentskog veća, koji traži Veliku Poljsku, sveopće je prene- razio. Kako deznajemo s poljske strane, usledio je u dogovoru s oblastima okupacije.

* Pregovaranja između Poljaka i Ukrajinaca. Beč, 9. Poljsko je kole opunomoćilo predsedni- štvo, da u prikladnom trenutku stupi u pregovara- nja s ukrajinskim klubom, da postigne obostrani sporazum.

* „Narodni Listy“ izlaziše opet: „Slovenski Narod“ javlja: „Narodni Listy“ izače u četvrtak opet.

* Narodna „sloboda“ u Madžarskoj. „Na- rodne Noviny“ javljaju: Prigodom neke kazališne predstave meseca marta u Pritkepu pri Turčinskom Sv. Martinu svirali su muzikanti među predsta- vom „Hej Slovane“ i „Kde domov mui“. Madžar- ske su oblasti radi toga odredile istragu, kojoj je sledio kazneni postupak protiv Pavlu Bucioku iz Tur. Sv. Martina, budući se on odvažio, da zapo- vedi sviračimo, neka sviraju „Hej Slovane“ i „Kde domov mui.“ Bucioak bio je osuđen na 6 meseca tamnice a Madžarska spašena česko-slovačke po- gibelji.

* Trumbić u Londonu. „Zeit“ javlja iz Londo- na, da je pročelnik jugoslavenskoga odbora dr. Trumbić stigao u London.

* Deklaracija savetovnog odbora trgovačke i obrtničke komore. — Izmišljotina. Dopisni je ured doneo neku deklaraciju, u kojoj su se članovi sa- vetovnog odbora trčanske trgovačke i obrtničke komore izrekli za to, neka se iz Trsta i okolice učini trajno samostalno-autonomni grad u nepo- srednoj svezi s Austrijom. Deklaracija je svuda pobudila pozornost, a među članovima savetovnog odbora trčanske trgovačke i obrtničke komore začudjenje. „Lavoratore“ priopćuje razgovor z bivšim predsednikom komore i sadašnjim članom savetovnog odbora Scaramanga, koji je izjavio, da je za deklaraciju doznao tek — po isveštaju do- pisnoga ureda. Scaramanga prisustvovao je svim sednicama komore, ali nikad se nije govorilo o kakvoj deklaraciji. „Lavoratore“ doznaje, da i svi ostali članovi ne znadu ništa o toj deklaraciji. — „Deklaracija“ je dakle samo nespretno manevra- nje Nemaca u trčanskom pitanju.

* Vrhunac bezobraznosti. Nemački nacionalac dr. Schürff kazao je u zastupničkoj kući: Nama se Nemcima plaćuje sada sve, što smo državi i na- rodima dobroga učinili, najcrnijom nezahvalnošću. —

Što su Nemci državi i narodima dobroga učinili? Zasto bi im morali biti zahvalni? Možda za njho- ve denuncijacije? Vratidemo im milo za drago i nećemo tražiti zahvalnosti!

* Kakva je u „oslobodjenim“ ruskim pokraji- nama vladala sloboda. „Berliner Tagblatt“ priop- ćuje članak, u kojem traži pomilovanje za Lieb- knechta i za druge ljude, osobito za one, osudjene u zaposednutim pokrajinama te navodi nekoja imena. „Libausche Zeitung“ javlja bez tumača u svom broju od 27. septembra, da je odvetnik u Wesen- bergu Eduard Waldmann bio osuđen na 15 go- dina tamnice radi toga, što je obdržavao sastanak bez oblastvene dozvole. Radi istog delikta i u istom mestu bili su osuđeni na 15 godina tamnice još sledeći: Martin Kuttli, gradonačelnik u Wesenbergu, Gustav Pagli, bankovni činovnik, Tönis Sarehere, poslanik, Juraj Tivas, posednik, Oskar Tivas, vo- dja tvornice. Radi širenja neistinitih vesti bili su osuđeni: na pet godina tamnice Gustav Hüppler, trgovac u Revalu, na deset godina tamnice Evald Pajos, geometar u Wesenbergu. — To je samo maleni izbor tih osuda. Da li je caristička Rusija ikada osuđivala ljude na 15 godina tamnice, radi sastanka, obdržanoga bez oblastvene dozvole ili na 10 godina tamnice radi širenja neistinitih vesti, koji su uostalom mogle biti samo neugodne, ali ipak latinite. Ove vesti, koje dopiru tek sada u jav- nost, bacaju jarko svetlo na čitav jedan militaristički, užasni sustav, kažu nam način, kako su nemački vlastodržci oslobađali tuđe narode, ali su tek sada svega onoga, što se u tim okupiranim po- krajinama desilo. Kakvu zadovoljštinu će dobiti nevini ovi ljudi. Biće li samo pomilovani kao krivci, a krivci, što su ih osudili, uživaće i dalje potpunu slobodu? Da li bi to bila pravednost?

* Za Pilsudskoga. Kako je poznato, bio je vodja poljskih legija, Pilsudski, u svoje doba bez razloga deportiran iz Poljske sa šefom njegovog stožera Sonkovskim. Pilsudski te zakrivilo samo to, što je verovao rečima središnjih vlasti te sma- traio Poljsku zaista nezavisnom i suverenom kra- ljevinom. Radi toga čami još sada negde u Ne- mačkoj. Sada je pročelnik poljskoga kluba upravo na državna tajnika Scheidemanna list, u kojem- moli, da se Pilsudskom dopusti povratak u Var- šavu, jer nema razloga, da ga se drži zatvorenoga u Nemačkoj.

Iz slovenskog sveta.

Iz Hrvatske. O utemeljenju narodnoga ve- ća u Zagrebu izišao je samo kratak komunike. Ali to ne znači, da se rešenje ove važne narodne za- daće odgodilo. Danas već možemo javiti, da je jedinstvenost narodne fronte za svaki slučaj zasi- gurana. Ali što je veoma važno: slovenski, hrvat- ski i srpski socijalni su demokrati pristupili ofici- jelno narodnom veću u Zagrebu to se pokoravaju narodnoj disciplini. Time smo postigli onu jedinst- venost i slogu, koju trebamo u sadašnjim odlučnim trenucima. Dugo vremena smo sanjali o toj slozi, o tom skladu i eto, to smo fala Bogu doživeli. Narodna je pozicija time zasigurana za sve odluč- ne trenutke budućih dana. U našim zemljama, a pogotovo u Istri, gde sav narod čezne za tom slo- gom, pokudice ova vest najveće zadovoljstvo. Toč- niji će izveštaj izači još tečajem ove sedmice. „Česki Svaz“ i „Narodny Vyhbor“, kao što i nar. zastupnik Glombinski poslali su tom prigodom u Zagreb srdačne i znamenite pozdravne brzojavke. I čeli nas narod u Istri oduševljeno pozdravlja taj korak, koji nas vodi k zajedničkom cilju, koji je jamstvo za našu bolju budućnost.

„Slovenec“ javlja od 8. oktobra iz Zagreba: Sva znamenja vele, da se u hrvatskoj domaćoj po- litici pripravlja važne promene. Odlučan nastup bosansko-hercegovačkih političara učini je duboko utisak u Hrvatskoj. „Hrvatska Rijec“ nagovešta u svojim zadnjim člancima novu orijentaciju. Sutra sastaje se u Zagrebu svi zastupnici hrvatsko srpske koalicije, da revidiraju svoj program. Zadnja sa- borska adresa, u kojoj se traži ujedinjenje hrvatskih zemalja, nema nikakve vrednosti te pripada već prošlosti. Hrvatsko srpska će se koalicija sutra iz- javiti za narodno ujedinjenje te će pristupiti no- voosnovanom Narodnom Veću za sve jugoslaven- ske zemlje.

Iz Slovenije. Bivši zemaljski poglavar u Kranjskoj i poznati stručnjak, u upravnim po- slovima Fr. pl. Suklje, bavi se u oduljim člancima u „Slovencu“, i u „Slovenskom Narodu“ s uprav- nim pitanjima buduće Jugoslavije. Po njegovom bi se nacrtu imala uprava podeliti na sledeća po- družja: 1. na Sloveniju s Istrom; 2. na Hrvatsku- Slavoniju; 3. na Bosnu-Hercegovinu z Dalmaci-

jom. Slovenija i Istra delile bi se u tri upravne kolare: U Stajersku s Korotanom, Kranjsku i Primorskou. Svaki bi kotar brojio od prilike 600.000 do 700.000 stanovnika. Kod uprave otlanja dosadašnju dvostruku upravu te predlaže, neka se u svim instancijama spoji činovnički i laički živalj. Zemaljski poglavar neka bude imenovan od središnje vlade. Ali nije potrebno, da sam bude činovnik. U glavnom mora biti sposoban i naobražen čovek te uživati poverenje naroda. Njegova odgovornost mora biti dvostruka: prema vladi i prema zemaljskom zastupstvu. Zemaljski poglavica zajedno sa zemaljskim većnicima predstavlja zemaljsku vladu. Polovica savetnika imenuje se iz krugova činovnika a drugu polovicu sačinjavaju izabrani zastupnici naroda. Prednosti ove su koncentracije sprečavanje, da se razvije u budućoj našoj državi birokracija, što bi se otudjila od naroda podržavanjem trajnog kontakta između naroda i vlade u svim njezinim instancijama. Zemaljski se sabor mora izabrati na temelju općeg jednakog i tajnog izbornog prava. — Važno je također pitanje financija, kako ih valja urediti, da nova država bude odmah dobro fundirana na zdravim temeljima. — U ljubljanskom frančiskanom samostanu umro je ovih dana pater Stanislav Skrabec čuveni slovenista i pisac znanstvene slovenske gramatike. Svcju je knjigu napisao na zavojnim listovima nekog redovnog lista i s posebnim filološkim znakovima, koje je tako udesio, da se ta gramatika mogla tiskati u tiskari sa veoma skromnim sredstvima. Usled čudnovatog načina tiskanja postala je ova gramatika velikom retkosti te se nalazi samo u malo eksemplara u posedu nekih pojednaca i biblioteka. — Prigodom godišnjice Krekove smrti (8. oktobra 1918.) obdržavala se misla u ljubljanskoj prvostolnoj crkvi svečana misa sa pevanjem. Izvodio se Gruberjev Requiem uz pratnju orgulja i orkestra. Misi su prisustvovala odaslanstva brojnih društava. „Slovenec“ donosi tom prilikom uvodni članak pod naslovom „Ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi“, u kojem se bavi etikom pokojnoga vodje Slovenaca.

Iz Česke. 29. septembra pre podne obdržavala se u Obecnom domu u Pragu zajednička sjednica Narodnog Odbora sa Savezom čeških poslanika i građanskim članovima gospodске kuće. Sjednica je otvorio i vodio predsednik Narodnog Odbora dr. Kramarž. Iza političkog referata predsednika češkog saveza posl. Stanjeka progovorili su podpredsednici Saveza Klofač, Haberman, Stransky, Hruban, predsednik Narodnog saveta Prokupek, posl. Udržal, dr. Zahradnik, dr. Zika iz Opave. Iza toga je predložio tajnik Narodnog Odbora dr. Šbukup rezoluciju, koju je cela skupština ustajanjem primila jednoglasno. Rezolucija veli: „U ovim ozbiljnim trenucima sastali su se „Nar. Odbor“, „Savez čeških poslanika“ i građanski članovi gospodске kuće dne 29. 9. u Pragu. Potpuno svesni odgovornosti smatraju svojom dužnošću, da izjave u ime celoga naroda i svih njegovih slojeva: Naš narod ponovno sa najvećom ozbiljnošću naglašuje, da čvrsto i neslomivo stoji na istorijskim izjavama svojih slobodnom voljom izabranih zastupnika, ispunjeni nepokolebljivim uverenjem, da će postići svoje najveće ciljeve, koji su u njima istaknuti, svoju potpunu samostalnost i slobodu. Na sve današnje pokušaje da se promeni ustav nema naš usutkivani i gušeni narod nikakova drugog odgovora, doli da ih hladno ali odlučno odbije, jer zna da nisu ništa drugo nego plod sve veće nevolje, pometenosti i rastrojstva. Mi danas više ne verujemo nikakvim obećanjima. Iskustva čitavih decenija davanima a ne održanim naučila su nas, da ispravno cenimo njihovu vrednost pa i najdalekosežnija obećanja nemogu nas danas zaslepit i od naših ciljeva odvratiti. Naprotiv, teška iskušenja naroda nalazu nam da ostanemo čvrsti osobito onde, gde su stvarne okolnosti jače od svih obećanja. Što mi tražimo, bečke nam vlade neće nikada dati niti mogu da dadu. Naš narod nemože se nato osloniti, da svoju slobodu očekuje od onih, koji za čitavog rata nisu vidjeli u našem narodu ništa drugo doli predmet bezobzirnog izrabljivanja, a koji ni u zadnjem času ne prezaju ni pred kakvim sredstvima, da naš narod ponize, izgladne i iskorene, koji su svojevolum aktima najurovijeg pritiska povredili njegove najsvetije osećaje. Naš narod nema također ništa zajedničkoga sa faktorima, na kojima leži sva težina odgovornosti za grozote rata. Zato neće biti nikoga u češkom narodu, koji bi hteo da protiv jednodušne volje naroda pregovara s onima, kojima nije stalo do pravičnosti ni prema narodu češkom ni poljskom ni jugoslavenskom, već koji u suštini nastoje da na ovaj način sačuvaju sadašnje javno bezakonje. Stoga će češki narod ustrajati nepokolebljivo na putu, kojim je udario, dogodilo se što mu drago u uverenju, da će njegova pravedna stvar postići svoj konačni cilj, osobito danas, kad je postala sastavnim delom velikih ideala sveta, čija će pobjeda biti jedino dobro ovog strašnog rata.“ Hr. Riječ.

Muslimani za narodno jedinstvo. „Male novine“ donose sledeću izjavu jugo-

slavenske muslimanske akademske omladine: Jugoslavenska muslimanska akademska omladina nalazi se ponukano izjaviti, da se potpuno slaže sa gospodom drom. Spahom i drom. Hrasnicom u pogledu njihova mišljenja izražena prigodom posjeta grofa Tisze u Sarajevu, odnosno ostvarenja zajedničkih nam ideala s našom istokrvnom braćom Hrvatima, Srbima i Slovincima, koji su navedeni u memorandum od 20. rujna 1918. Pripomenuti nam je, da početkom rata odigrani prizori nisu plod duševnoga raspoloženja muslimanskog pučanstva, već naprotiv plod od naručenih osoba zavedenih raznih uličnjaka. Također sve pojedinačne izjave tekom ovog rata samo su osobna mišljenja, jer s narodom — u to neustavno doba — koji je u ogromnoj većini nepismen, nije u dodir nitko ni dolazio, pa narodnog mišljenja nije ni mogao zastupati. Dočim jugoslavenska muslimanska omladina na usta celokupne muslimanske inteligencije najlepše se zahvaljuje spomenutim svojim odličnicima na toli učinjenoj usluzi — kako nama, tako i našem celokupnom narodu. U Zagrebu, 5. listopada 1918. Jugoslavenska muslimanska akademska omladina.

Domaće vesti.

Zanimanje za kazalište raste. U broju od 1. t. m. je „Hrvatski List“ upozorio Slavene Pule, da su plakati ovde sada delujućeg nemačkog kazališta samo nemački. Da se tu ignorira jezik Hrvata i da će stoga Hrvati i drugi ovde nastanjeni Slavenci znati, koje imadu držanje zauzeti prema tuđincima, biva da neće ići na nemačke predstave. Hrvati i Slavenci tog svega razumeli nisu. Polaze oni u velikom broju na nemačke predstave. Zato ih nemački „umetnici“ vredjaju u nakani, da time olakote sebi i svojim ove teške dane. Izgleda da neće ove godine nemački impresario punom kesom otići iz Pule, i ako mu galerija dobacuje raznih darova.

Sinoć je češka narodnost bila na poznati glupi bečki način uvredjena. U „Šišmišu“ izrazio se u drugom činu prvi tenor, da mu se čini, da znade „češka grofica kralovati“ (kraliti), pri čemu je učinio poznatu kretnju s rukom. Desetak prisutne gospode češke u vojničkoj odori prosvedovalo je jasno i glasno te zatražilo od služba javnih organa, civilnih i vojničkih, da tenor dade zadovoljštinu. Ovaj se nećkao; ali kada je „junak“ opazio, da Česi ne popuštaju, već da zahtevaju javnu izjavu ili pred punim kazalištem ili putem mesne štampe, jer da nema predstava, popustio je i on po velikim svojim uzorima te obećao izjavu u novinama. — Kada su već bili na predstavi, dobro su Česi nastupili u obranu svog obraza i svoje narodne časti.

Učiteljima javljamo da se je naš odbor nazvao: „Odbor za promicanje učiteljskih interesa u Pazinu“. Sedište je: Uprava hrvatske pučke škole u Pazinu. — Uzi odbor: predsednik: Medvedić; tajnik: Brnobić; blagajnik: gđica Jurdana. Molimo gg. učitelje, da se za svaku učiteljsku stvar jave na spomenuti odbor. Prinosi, molimo, da se šalju gđici blagajnici. Javljamo, da se počelo marljivo raditi.

Važno za putnike. Uzevši u obzir strogu kontrolu putnika, koju iziskuju današnje prilike, upozorava se putujuću javnost da uzme sobom na put isprave, providjene po mogućnosti fotografijom ne samo u ratnom području odnosno na putu u i iz istog već i u zaledju, vrhu toga i isprave glede vojničkog odnošaja. U tu svrhu dostaju putnice, putne legitimacije, železničke legitimacije, izdane od zato kompetentnih oblasti te uopće sve svedodžbe istovjetnosti, izdane od c. kr. odnosno c. i kr. oblasti i zavoda, providjene vlastoručnim potpisom.

Neodovoljena trgovina. U koliko se moglo ustanoviti, prodavaju se u Austriji putem sakupljanja pretplatnika i potpisa bez ovlašćenja poljske dopisnice (Tabori levelek), koje izdaje naklada „Az Elet“ u tiskari „Patria“ u Budimpešti putem urednika Eugena Horwath, koji tamo stanuje u Fehervari utza 18. Agenti izručuju naručiteljima potvrde glede primljenih iznosa sa potpisom „Aktion der Feildbibliothek-Feldbriefe“, koje se odnose na jur opozvanu preporuku c. i k. ministarstva rata poljskih dopisnica kao lektira za vojnike mađarske narodnosti. Buduć se radi o jednoj neodovoljenoj trgovini, upozorava se općinstvo, da u vlastitom interesu pazi i da ne kupuje takvih dopisnica.

Kobile za razplod. C. kr. kotarsko poglavarstvo u Puli javlja: U nedelju dne 13. listopada ove god. u 10 sati preporučne razprodaje se u Pazinu putem javne dražbe 19 kobila za razplod. Na dražbu imadu pravo konkurirati samo oni poljodelci, koji poseduju posebnu legitimaciju od strane c. kr. kotarskog poglavarstva i obvezuju se, da će kobile držati zaista za razplod.

Za naš list. Dnevno stizavaju od naših pretplatnika izjave vevelja, da će naš list i nadalje izlaziti Gosp. Ede Drndić, oficijal, piše revno među ostalim sa bejnoj polia: „Saljem K 50“ — u korist lista zakonom, da pridonesem listu pomoć e da može unapred nastavljati svoj spasonosni rad“.

Gosp. Petar Subat iz Premanture medju oslim piše: „Saljem malu, ali od srca danu svetu K 5“ — u fond lista. Duhom kojim Hrvatski List diše, morali bi smo svi dišati, i kad bi smo zajednički poradili, mogao bi list, ne na dve, nego osam stranica izlaziti“ — Vrednim rodoljubima prava lista najsrdačnije zahvaljuje.

Novo knjige. Guglielmo Ferrero: „Mla Evropa“ i Antun Barac: „Vladimir Nazor“ mogu se dobiti u podružnici Jos. Krmpotić, ulica Fra Ferdinandova br. 3.

Razredna lutrija. 300.000 kruna dobiva broj 59.164; 60.600 kruna broj 124.993; 20.000 broj 82.968, 113.772; 10.000 kruna brojevi 75.611.545 i 124.249.

Dnevne vesti.

Boris II. ili Boris III? U brzokavama, što nama stigle, kaže se, da je bugarski prestolonaslednik princ Boris od Trnova zaseo prestolje po imenom Boris II., a bečke novine ga zovu Boris. Koji je naziv pravilniji? Stara Bugarska imala vladara imena Boris (Bogoris). Prvi je bio sin naslednik kana Presjama, a vladao je od god. 884. 5. ili od 852. do godine 888. Znamenit je toga, što se je g. 864. u Carigradu dao krst primivši ime Mihajlo, te je bezobzirno u svojoj državi propagirao kršćanstvo. Njegov sin i drugi naslednik bio je car Simeon, koji je god. 917. prenio naslov „cara Bugara“. Drugi Boris bio je unuk Simeonov, te je od svog oca Petra g. 969. prenio vladu. Ali već iste godine pao je Boris II. ropstvo ruskog kneza Svjatoslava, iz kojeg ga doduše izbavio bizantski car Ivan Talmiskas, ali samo zato, da Bugarsku utelovi Bizantu. Boris morao se je god. 971. otići prijestolja. Prama tome, da li se Boris, sin Presjamov, brojao kao Boris I. ili kao Mihajlo, ili se brojenje istom počinje „cara“ bugarskih, dakle od Simeona, ovisiti će, da li je novi bugarski kralj Boris II. ili Boris III. Tom prilikom neka bude spomenuto i to, da bugarski reč „car“ nije identična s našom, već znači kralj, dok se naša reč car u bugarskom jeziku zove „Imperator“.

Velika eksplozija u New-Yersey. Pred nekoliko dana se je zbilja eksplozija u skladištu granat kod Morgana u New-Yerseyu. Detonacija se je na daleko osetila. Većini je nameštenika pošlo za rukom, da se spase, ali mnogima se je zameo trag. Velika je opasnost pretila drugim skladištima strahljiva u okolici. Oblasti su odredile, da se imaju isprazniti sva obitavališta u okrugu od 10 milja kod Morgana. Požar je bio tako žestok, da vatrogasni nisu mogli raditi. Velike su zalihe rasprajivih tvornica na brzu ruku pokopane u zemlju, kako bi se spasilе susedne tvornice. Iz kotara beži 60.000 stanovnika. Ceste su pune begunaca i kola sa ranjenicima. Eksplozija se je čula u Newyorku kao topnička bitka.

Vorwärts i nova orijentacija u Nemačkoj. Nijome još dugo, da se je „Vorwärts“ rugao Rusima, što su se dali nasamariti od nemačkih imperijalista. Nemački socijalizmi nije imao ni najmanju sućut za jadni svršetak ruske, boljševičke revolucije. Na drugoj strani bio „Vorwärts“ najverniji saveznik ruskih boljševika te ih moralno jačao, samo da se Rusija ne uspostavi i preporodi. Za Nemačku ne smatra međutim boljševički spasonosnom narodnom idejom. Eto što piše taj list: Radnici, koji znadu, što znači prekinuti štrajk mogu si živahno predočiti, što znači prekinuti rad. Radnik se ne sme vraćati poslu, dok nije izmedju obilju delova postignut sporazum ili čini stavokraj, kad vidi, da ne uspeva; svakako će zaprečiti, da se radnici vraćaju na posao u razrešenom gomilama. To isto vredi i o ratu. Bude li rat prekinut, to se mora stupiti zatvorenim frontom u mir, valja izdržati još nekoliko vremena, dok se postignut sporazum; mora se podržavati stegu poredak do zadnjeg trenutka. Da Rusi nisu za to imali moralne snage (?), bilo je za njih kobno, što iz njihovih pogrešaka valja nama, da učinimo. Raskrojenje nemačke stegne priskočilo bi u pomoć neprijateljskom imperijalizmu, koji ne bi bio tako prolazan, kao što je nemački za Rusiju. — I ove primećujemo, kako začudno bisfro, logički i etički su naučili za par dana Nemci misliti.

Mali oglasnik

Unajmljuje se jedna ili dve prazne sobe. Uplatiti se u školi u ulici Cenide u 5 sati posle podne.	Prodaju se zgrada sa 12 stanova bez krova. Ulica Epulo 30.
Kupuje perzijske sagove uz najviše cene. — Trgovina Plovah, Viški trg.	U trgovini pekuvstva, M. Sarbančić, u Sijanskoj ulici, prodaju se nove pripisne pekuvstvo.
Kupuje u svakoj količini zdravi i čisti drop od groždja. G. Gureč, Trst, Via Sette Fontane 1.	Oglasuje se Hrvatskom Listu

listu: U pretplati... godišnje K 24... jedno K 12... maloprodajno... pojedini broj... primaju se u listu... Jos. Krmpotić.

ina IV.

e polnoči n

Pre nekoliko je... slovenski... dobro karakte... kad se u... svi nar... bure za uzviše... naš... nevine ljude... bilo je to... Austriji i... da je najb... razvitak. Pol... vlada brinu... Čehe, Poljak... se tvrdilo... monarhiji već... čovek ne može... koju uživa... sku.

Za to se pleni... naroda samih... potvrda... Polag tih izv... rat, da odluč... nstava i. germa... star označio... su protekle... i muka za c... rski, da raskrink... glas, da ga ču... protivni službeni... adžarskoj vlada... icom, ako peva... ni, da zatvaraju... stini prikazuju... ravnom svetu, a... že nad nečoveš... je. Danas svet... narod u Bosni... i... više i nemaju... Samo čovek, k... ne vidi i ništa... ludu ovu lakro... guće nači norma... narodne prilike u... su Nemci i M... aijski, da se Wi... avi provadaju, je... žari i Nemci p... dosadašnja nji... neprijateljstvo... oda, te isču pot... i njihovih... doba u našem... čkih i mađarskih... stra culpa, nost... je za nas skupo... gornjim, smeč... U istinu vodi... itika Nemaca i... aj važni dokumer... govorio na prvi... strija je usla u... kar i imperijalis... mo kao peto kol... bila karika u k... a je prisiljena n... nizom izmedju... taj Bagdad žrtvo... je bogastvo, sv... aknuli, da Austri... zini glasoviti... javni za njezinu... Solun je Ne... rkoj a put do S... z najmanje griznje... vezniku, Bugarsk... prema žrtvovati... 15. pravo na Va... je prepustila Gal... je itla za tim, d... mađžari čitava... mo na ova pod... mađžari mogli jos... telo se onigurati... davno kušali su... rvaškoga područ... ili voljn ujediniti... nacijom i Hrvatsk... njihov nezasični žel... Nepriklje sad... ledice navedene... politika, već je t